

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพยาบาลเป็นงานบริการสุขภาพที่จำเป็นของสังคม การพยาบาลที่มีคุณภาพมีปัจจัยมาจากการผลิตและการใช้บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มุ่งผลิตพยาบาลซึ่งเป็นกำลังสำคัญในทีมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขเป็นองค์การภาครัฐที่รับผิดชอบบริการ สาธารณสุขแก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยระบบบริการจะครอบคลุมพื้นที่ทุกภูมิภาคในประเทศ ตั้งแต่สถานีอนามัยในชุมชน โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลศูนย์ บุคลากรสุขภาพกลุ่มใหญ่ที่สุดในระบบบริการสุขภาพและในกระทรวงสาธารณสุขคือ บุคลากรสาขาพยาบาลศาสตร์กล่าวคือ พยาบาลวิชาชีพเป็นกำลังหลักในการสนับสนุนนโยบายและเป้าหมายของการสาธารณสุข เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพเป็นบุคลากรที่รับผิดชอบในการดูแลสุขภาพของประชาชนทั้งรายบุคคล ครอบครัว และชุมชน ทั้งในภาวะสุขภาพดีและยามเจ็บป่วย ตลอดจนจรชีวิต บทบาทหน้าที่ และ ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพจึงครอบคลุมภาระงานด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การดูแลรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

ในการเตรียมผู้ประกอบวิชาชีพทางการพยาบาลให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพนั้น จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาในระดับวิชาชีพ คือ มีพื้นฐานความรู้ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป วิทยาลัยพยาบาลสังกัด กระทรวงสาธารณสุข ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อในการสร้างกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ จึงได้สร้างหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตขึ้น เพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพและมีความรู้ความสามารถในระดับวิชาชีพ ป้อนเข้าสู่หน่วยงานที่ให้การบริการดูแลทางด้านสุขภาพของผู้รับบริการในทุกระดับชั้น เพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับบริการและประชาชนโดยส่วนรวม

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขประกอบด้วย 4 หมวดวิชาคือ หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ หมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี มีจำนวนหน่วยกิตรวม 148 หน่วยกิต โดยกำหนดให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลา 4 ปี ต้องมีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดทั้งหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 2.00

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ตั้งแต่เริ่มศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการบ่งบอกความ

สามารถของ ผู้เรียนในการวิเคราะห์และวิจารณ์ ความพยายามในการเรียน ทักษะในการศึกษาเล่าเรียน และการปฏิบัติ มีการเข้าห้องเรียน มีความสนใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ (อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน , 2538) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้จากการดำเนินการวัดผล ว่าบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างไร โดยวัตถุประสงค์ของการสอนสำหรับการเรียนแต่ละหน่วย มีลักษณะที่จะให้ผู้เรียนพัฒนาทรัพยากรภายในตนเอง และแสดงออกมาให้ปรากฏในการประกอบวิชาชีพด้านการพยาบาล การวัดผล และการประเมินผลจึงเป็นที่ยอมรับมานานแต่โบราณแล้วว่าเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเรียนการสอน และเป็นกระบวนการสำคัญสำหรับการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน (กังวล เทียนกัญท์เทศน์ . 2539) การให้อันดับคะแนนหรือเกรด (Grade) เพื่อเป็นหลักฐานรับรองว่าบัณฑิตมีผลสัมฤทธิ์หรือมีความถนัด มีประสบการณ์ในเนื้อหาวิชาที่เรียนมามากน้อยเพียงใด ซึ่งกระบวนการให้อันดับคะแนนนั้น อาจารย์พยาบาลมักจะทำการทดสอบเป็นระยะๆ และวัดผลจากการทดสอบและเก็บคะแนนไว้ ขั้นสุดท้ายจึงจะทำการประเมินผลเพื่อให้ระดับผลการเรียนแก่นักศึกษาพยาบาล (สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข , 2543)

ผู้วิจัยได้สำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2542 โดยแบ่งเป็นบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ พบว่าบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงซึ่งมีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ในการสำเร็จการศึกษาอยู่ในช่วง 3.25 – 4.00 มีเพียง 784 คน ในขณะที่บัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ในการสำเร็จการศึกษาอยู่ในช่วง 2.00 – 2.75 มีจำนวน 1,642 คน (ผู้วิจัยสำรวจเมื่อเดือนมกราคม 2543) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีจำนวนน้อยกว่าบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งการศึกษาพยาบาลเป็นการเรียนที่เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการพยาบาลที่ผู้ป่วยได้รับ โดยคำนึงถึงความต้องการ ปัญหาและการตอบสนองต่อปัญหาของผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์เป็นหลัก นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม การปราศจากการติดเชื้อโรค ความสุขสบายทั้งด้านร่างกาย จิตใจ การป้องกันโรคและอาการแทรกซ้อนต่างๆ ตลอดจนการส่งเสริมและฟื้นฟูสภาพ และการสอนแนะนำด้านสุขภาพ (มาลี สนธิเกษตริน , 2540) ซึ่งบัณฑิตพยาบาลจะต้องนำความรู้และทักษะด้านต่างๆที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงานให้ถูกต้อง โดยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าการเรียนของนักศึกษาพยาบาลจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จทางการศึกษาพยาบาลทั้งด้านความถนัด และประสบการณ์ในเนื้อหาวิชาที่เรียน ดังที่นักวิชาการด้านการวัดและประเมินผลหลายท่านกล่าวไว้ ดังนั้นบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงมีศักยภาพในการนำความรู้และทักษะ

ด้านต่างๆมาประยุกต์ใช้ได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่าบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และมีโอกาสได้รับคัดเลือกในการบรรจุเข้าทำงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน โดยบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2542 เป็นต้นมาจะไม่ได้รับการบรรจุเข้าทำงานทุกคนแต่จะพิจารณาบรรจุให้เป็นบางคน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะได้รับการบรรจุเข้าทำงานก่อน และยังมีโอกาสก้าวหน้าในสายงานได้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทุมพร จามรมาน (2538) ที่ให้ความสำคัญของคะแนนเฉลี่ยว่าผลการเข้าเรียนในระดับปริญญาตรีจะเป็นเครื่องพิจารณาการสมัครเข้าเรียนในระดับปริญญาโทและเอกทั้งในและต่างประเทศ การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาบางสาขาต้องการผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.75 จึงจะมีสิทธิสมัคร นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับประสิทธิภาพในการเรียน การทำงาน และส่วนบุคคล ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Wactjen (1966 อ้างถึงในมนัส ประสงค์ , 2526) พบว่า คะแนนที่ได้จากการสอบสามารถวัดความฉลาดของบุคคลได้ กล่าวคือผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าจะมีประสิทธิภาพในการเรียนและการทำงานสูงกว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Korrel Jenet และ Marta (1990) พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีแรงจูงใจภายใน อึดทน โน้ตสนทนทางวิชาการและมีความเชื่อมั่นในความสามารถและความพยายามของตนเองมากกว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นการได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจึงนับมีความสำคัญโดยเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ในการดึงความรู้ความสามารถในเชิงวิชาชีพมาใช้ อีกทั้งยังได้รับโอกาสต่างในสายงานมากกว่าการได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล เป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่จะนำทางไปสู่การสำเร็จการศึกษา (ถวิล ธาราโรจน์ , 2524) จากการศึกษาของสุปราณี พันธุ์น้อย (2524) ศึกษาอันับการเลือกเข้าเรียนพยาบาล ทศนคติดต่อวิชาชีพพยาบาล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ทศนคติดต่อวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์กับคะแนนลักษณะวิชาชีพพยาบาล กับงานในอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยเรื่อง การลาออกจากวิทยาลัยพยาบาลกลางคั่นของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขพบว่า จำนวนนักศึกษาที่ลาออกมีอัตราเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากปี 2530 เป็นต้นมา โดยเฉพาะ นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ สาเหตุสำคัญของการลาออกเนื่องมาจากทัศนคติไม่คติดต่อวิชาชีพ เนื่องจากไม่ชอบลักษณะงานพยาบาล การอยู่เวร และเห็นเป็นอาชีพที่ค้อย (กุลยา ดันติผลาชีวะ และคณะ,2536) ดังนั้นเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลน่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์

จุดมุ่งหมายในการเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ให้นักศึกษาเกิดความพยายามในการเรียน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นักศึกษามีจุดมุ่งหมายในการเรียนแตกต่างกันออกไป จุดมุ่งหมายบางอย่าง

มีผลต่อความพยายามในการเรียนของนักศึกษามาก บางอย่างมีผลน้อยต่อความตั้งใจเรียนของนักศึกษา โดยจากงานวิจัยของ วานิช มาลัย (2527) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ ประชากร และวิธีการศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีจุดมุ่งหมายสำคัญ อย่างหนึ่งคือ ความต้องการศึกษาต่อ ดังนั้น จุดมุ่งหมายในการเรียน น่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงและต่ำของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์

ความมีวินัยในตนเอง เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของ ตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้แม้จะมีอุปสรรคก็จะไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น การมีวินัยในตน เองเป็นคุณลักษณะที่ดีประการหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน เพราะบุคคลที่มีวินัยในตน เองจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรา นิคมานนท์ (2517) ได้ศึกษาถึงความ สัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกรับผิดชอบวินัยในตนเอง ความเกรงใจ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความ สัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของ นักศึกษา ดังนั้นความมีวินัยในตนเองน่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงและต่ำของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์

พฤติกรรมการเรียนมีผลต่อความผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษาแต่ละคนย่อมมีพฤติกรร มการเรียนแตกต่างกันไป นักศึกษาบางคนจะทบทวนเนื้อหาวิชาที่เรียนมาแล้ว และ ทำการบ้านอย่าง สม่าเสมอ แต่บางคนก็เฉยเมย การที่จะให้เกิดความเข้าใจในการเรียนนั้น นักศึกษาบางคนจะศึกษาล่วง หน้า อ่านหลายครั้ง ทำเครื่องหมายหรือขีดเส้นใต้ไว้ มีการตอบคำถาม ช่วยงานครู เวลาเรียนก็เรียน เต็มที่ ถึงเวลาทำการบ้านก็ทำทันที รู้จักแบ่งเวลาว่าจะทำอะไรเวลาใด พฤติกรรมเหล่านี้ย่อมเป็นเครื่อง ส่งเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ Harry Maddox (1963) พบว่าความสำเร็จทางการศึกษาไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลเท่านั้น หากแต่ยังขึ้นอยู่กับพฤติ กรรมการเรียนที่มี ประสิทธิภาพ นักเรียนที่เรียนดีนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มาก แต่ต้องเป็นคนที่รู้จักวิธีการที่จะใช้เวลา รู้จักเลือกพฤติกรรมการเรียนและวิธีการทำงานให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น พฤติกรรมการเรียนน่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของ บัณฑิตพยาบาลศาสตร์

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล การจัดสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลที่เอื้อต่อ บรรยากาศทางวิชาการ เอื้อต่อความรู้สึกรอบอุ้มเป็นมิตรจะโยงใยให้เกิดการเรียนรู้ และหล่อหลอมให้ นักศึกษามีความรู้สึกรักนึกคิดที่ละเอียดอ่อน เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ใน วิทยาลัยจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อนให้ได้ ดังที่ จินตนา ยูนิพันธ์ (2527) กล่าว ว่า หากกลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักศึกษามักจะมี

แนวโนมที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปดวย เพื่อนเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการปรับตัว เมื่อเข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษา ถ้านักศึกษาอยู่ในกลุ่มเพื่อนดีก็จะประสบความสำเร็จในการศึกษา ดังนั้นจะเห็นว่านักศึกษาแต่ละคนมีแนวโนมที่จะมีพฤติกรรมตามกลุ่มเพื่อนที่ตนเองคบหาอยู่ดวย นอกจากนี้สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มากดวยเช่นกัน สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มากที่สุดคือหอพักนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลต้องใช้ชีวิตส่วนใหญ่น้อย 8 ชั่วโมงที่หอพัก เพราะการศึกษาพยาบาลเป็นการศึกษาที่เป็นลักษณะเดี่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณวดี เนียมสกุล (2538) ที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นแรงกระตุ้นให้นักศึกษามีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือถ้าสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลเหมาะสมมีบรรยากาศทางวิชาการดี สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ใช้การเรียนและการร่วมกิจกรรมในการเรียนการสอน ตลอดจนไขว่คว้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถาบันการศึกษา มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์

จากความสำคัญ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ โดยวิเคราะห์หาตัวแปรจำแนกบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลในส่วนนี้ไปพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จทางด้านการจัดศึกษาพยาบาลศาสตร์อันจะนำไปสู่การพัฒนาบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรด้านความมีวินัยในตนเอง เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล จุดมุ่งหมายในการเรียน พฤติกรรมการเรียน และ สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขว่าตัวแปรใดสามารถจำแนกบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำได้

แนวคิดเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย

การสำเร็จการศึกษาของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ตามที่สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาต้องเป็นผู้ที่เรียนรายวิชาและสอบผ่านครบตามจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรรวม 148 หน่วยกิต ตามระยะเวลา 4 ปีการศึกษาและ ต้องมีเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดทั้งหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 2.00 (สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข , 2538) เกณฑ์ในการให้อันดับคะแนนหรือเกรด (Grade) เพื่อเป็นหลักฐานรับรองว่ามีผลสัมฤทธิ์หรือมีความถนัด มี

ประสบการณ์ในเนื้อหาวิชาที่เรียนมาน้อยเพียงใด โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้อันดับคะแนนไว้ในช่วง 0 – 4 หรือ A, A⁻, B⁺, B, B⁻, C⁺, C, D โดยวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขกำหนดเกณฑ์เพื่อตัดสินแบ่งระดับนักศึกษาที่เรียนดีในระดับเกียรตินิยมตามเกณฑ์การพิจารณาของทบวงมหาวิทยาลัย โดยบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ในการสำเร็จการศึกษาอยู่ในช่วง 3.25 – 4.00 จะได้รับเกียรตินิยม และบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ในการสำเร็จการศึกษาอยู่ในช่วง 2.00 – 2.75 ซึ่งกำหนดจาก คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สมัครสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทบัณฑิต ผู้สมัครต้องมีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม ตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป การศึกษาพยาบาลเป็นการเรียนที่เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการพยาบาลที่ผู้ป่วยได้รับ โดยคำนึงถึง ความต้องการและปัญหาของผู้ป่วยด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์เป็นหลัก นอกจากนั้นจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม การปราศจากการติดเชื้อโรค ความสุขสบายทั้งด้านร่างกาย จิตใจ การป้องกันโรคและอาการแทรกซ้อนต่างๆ ตลอดจนการส่งเสริมและฟื้นฟูสภาพและการสอนแนะนำด้านสุขภาพ ซึ่งพยาบาลจะต้องนำความรู้และทักษะด้านต่างๆมาประยุกต์ใช้ให้ถูกต้อง ดังนั้นบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงมีความสามารถในการนำความรู้และทักษะด้านต่างๆมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่าบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีโอกาสได้รับคัดเลือกในการบรรจุเข้าทำงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน โดยบัณฑิตพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2542 เป็นต้นมาจะไม่ได้รับการบรรจุเข้าทำงานทุกคนแต่จะพิจารณาบรรจุให้เป็นบางคน โดยพิจารณาจากผู้ที่ได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะได้รับการบรรจุเข้าทำงานก่อน และยังมีโอกาสก้าวหน้าในสายงานได้มากกว่า โดยสอดคล้องกับอุทุมพร จามรمان (2538) ที่ให้ความสำคัญของคะแนนเฉลี่ยว่าผลการเข้าเรียนในระดับปริญญาตรีจะเป็นเครื่องพิจารณาการสมัครเข้าเรียนในระดับปริญญาโทและเอกทั้งในและต่างประเทศ การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาบางสาขาต้องการผู้ที่ได้คะแนนเฉลี่ยอย่างน้อย 2.75 จึงจะมีสิทธิ์สมัคร ดังนั้นการ ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจึงนับมีความสำคัญ โดยเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ในการดึงความรู้ความสามารถในเชิงวิชาชีพมาใช้ อีกทั้งยังได้รับโอกาสต่างในสายงานมากกว่าการได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอีกด้วย และจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่าตัวแปรที่จะนำมาศึกษาได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล จดมุ่งหมายในการเรียน ความมีวินัยในตนเอง พฤติกรรมการเรียน และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล จะจำแนกบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวัดและ ประเมินผล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ใช้เกณฑ์การให้อันดับคะแนนเดียวกัน โดยยึดตามหลักเกณฑ์ การวัด และประเมินผลตามสถาบันพระบรมราชชนก (2543) ซึ่งแบ่งอันดับการให้คะแนนไว้ เป็น 8 เกรด ได้แก่ A, A⁻, B⁺, B, B⁻, C⁺, C, D

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บัณฑิตพยาบาลศาสตร์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2543 จากจำนวนวิทยาลัยพยาบาล 26 แห่ง มีจำนวนนักศึกษา 1,392 คน [จากการประมาณการของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำจากจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้งหมด 2,784 คน](สถาบันพระบรมราชชนก , 2543)

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2543 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงคือมีระดับคะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 3.25 – 4.00 และบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำคือมีระดับคะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 2.00 - 2.75

3. ตัวแปรที่ศึกษาคือ

ตัวแปรต้นคือ เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล จุดมุ่งหมายในการเรียน ความมีวินัยในตนเอง พฤติกรรมการเรียน และสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล

ตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล หมายถึง ความรู้สึกเห็นคุณค่าและมีแนวโน้มที่บัณฑิตพยาบาลจะแสดงพฤติกรรมตอบสนองในสิ่งเร้าที่เห็นด้วยหรือแสดงพฤติกรรมต่อต้านในสิ่งเร้าที่ไม่เห็นด้วยต่อวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้จากการรับรู้และการเรียนรู้ จากการมีประสบการณ์ตรงขณะศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1.ด้านค่านิยมของสังคม หมายถึง ความรู้สึกและแนวโน้มของบัณฑิตพยาบาล ที่มีต่อวิชาชีพพยาบาลตามค่านิยมของสังคม

2.ด้านลักษณะวิชาชีพ หมายถึง ความรู้สึกและแนวโน้มของบัณฑิตพยาบาลที่มีต่อลักษณะวิชาชีพพยาบาล

3. ด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกและแนวโน้มของบัณฑิตพยาบาลที่มีต่อการปฏิบัติงานพยาบาล

4. ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและผู้ให้บริการ หมายถึง ความรู้สึกและแนวโน้มของบัณฑิตพยาบาลที่มีต่อความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ผู้รับบริการ และ ญาติในเชิงวิชาชีพพยาบาล

จุดมุ่งหมายในการเรียน หมายถึง ระดับความมุ่งหวังที่บัณฑิตพยาบาลคาดหวังจากการเข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษา ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่

1. ความตั้งใจมุ่งหวังด้านเป้าประสงค์ หมายถึง มีความต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ไขการทำงานที่ปฏิบัติอยู่ มีเป้าหมายเกี่ยวกับ วุฒิบัตร ปริญญาบัตร ซึ่งสามารถนำไปปรับขึ้นเงินเดือน เลื่อนขั้น และหน้าที่การงานได้

2. ความตั้งใจมุ่งหวังด้านกิจกรรมสังคม หมายถึง มีความต้องการได้พบเพื่อนใหม่ และ เลือกกิจกรรมทางสังคมต่างๆที่มีขึ้นในสถาบันการศึกษาที่เลือกศึกษา

3. ความตั้งใจมุ่งหวังด้านความรู้ หมายถึง มีความมุ่งมั่นเอาใจใส่ และ จริงจังต่อการเรียนเป็นอย่างมากเพื่อต้องการที่จะได้รับความรู้ในสิ่งที่ตนยังไม่ทราบ ตลอดจนความชำนาญและทักษะต่างๆในวิชาชีพพยาบาล

ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง การปฏิบัติของบัณฑิตพยาบาลในการควบคุมอารมณ์ และ พฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง แม้จะมีอุปสรรคก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น ซึ่งประกอบด้วยลักษณะดังนี้คือ ความรู้สึกรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความอดทน ความเป็นผู้นำ และความซื่อสัตย์

พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การปฏิบัติของบัณฑิตพยาบาลในการศึกษาหาความรู้ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งได้แก่ วิธีการที่ใช้ในการเรียนรู้ และการวางแผนการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพของตน

สภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล หมายถึง การรับรู้ของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์เกี่ยวกับ ลักษณะและองค์ประกอบต่างๆภายในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ส่งเสริมให้บัณฑิตพยาบาลเกิดความสำเร็จทางการศึกษาพยาบาล ซึ่งครอบคลุมสภาพแวดล้อมทั้ง 2 ด้าน ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศ สถานที่ และ บริการต่างๆที่เอื้อต่อการสำเร็จทางการศึกษาพยาบาลได้แก่ แสงสว่าง อาคารเรียน หอพัก สื่อการเรียน การสอน ระบบบริการห้องสมุด เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมทางจิตใจและสังคม หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่อยู่รอบตัวบัณฑิต

พยาบาลขณะศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลในเชิงสัมพันธ์ภาพ ซึ่งมีอิทธิพลและเอื้อต่อการสำเร็จทางการศึกษาพยาบาล ได้แก่ อาจารย์ และเพื่อน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่เรียนรายวิชาและสอบผ่านครบตามจำนวนหน่วยกิต148หน่วยกิต และมีระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตลอด 4 ปี โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม อยู่ในช่วง 3.25 – 4.00 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีระดับเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วง 2.00 – 2.75

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1)ผู้บริหารในสถาบันการศึกษาพยาบาลสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์
- 2)เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้
- 3)ได้ข้อค้นพบที่เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับบัณฑิตพยาบาลศาสตร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำต่อไป